

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 3

Juni 1973

71. årg.

Redigert av Ole Lie

PRODUKSJON AV DYRKINGSTORV

Av myrkonsulent Einar Wold.

Foredrag 11.12.1972 under Det norske myrselskaps symposium
om myr og torv.

Det kan kanskje være nyttig å slå fast med en gang hva vi mener når vi snakker om *dyrkingstorv*.

Med dyrkingstorv mener vi torvprodukter fremstilt til bruk som dyrkingsmedier eller jordforbedringsmidler. Spesielt godt egnet som dyrkingstorv har lite omdannet kvitmosetorv, eller sphagnumtorv vist seg å være.

Nå er produksjon av lite omdannet kvitmosetorv, eller som vi er mest vant til, — torvstrø — ikke noe egentlig nytt fra de siste årene. Den første torvstrøfabrikken ble reist i 1884 i Østre Aker. Det kan også nevnes at i 1914 hadde Myrselskapet registrert 64 torvstrøfabrikker og 236 torvstrølag med en samlet årsproduksjon av størrelsesorden 500 000 baller.

Det var tørr torvs evne til å suge opp og holde på vann som ble utnyttet ved bruk som strø i husdyrrom. Hovedkriteriene for kvalitet var altså tørrest mulig torv og størst mulig vannoppsugningsevne.

Etter hvert har andre anvendelsesområder kommet til. Norges Statsbaner var en tid, spesielt i perioden 1945 til ut i sekstiårene, stor avtaker av torv. Her nytter man seg av torvas evne til å holde på store vannmengder. Den vannmettede torva binder kulden og hindrer telen i å gå ned i telehivende grunn.

I begynnelsen av 50-årene begynte man å nytte torv til produksjon av plantepotter, og det er stadig den lite omdannede kvitmosetorva — torvstrøet — som er inne i bildet. Produksjonen av potter og liknende produkter har etter våre forhold fått et stort omfang og disse fabrikkene er stadig en stor forbruker av torv.

Man har lenge hatt erfaring for at dyrking av kvitmosemyr kan gi gode resultater ved riktig behandling og tilføring av næring. Hvorfor så ikke kalke og gjødsle en torvstrøballe og dyrke planter i den på steder hvor også vekstfaktorenes temperatur og nedbør er kontrollerbare?

Vi er da kommet frem til dagens situasjon. Av fabrikkens torvproduksjon i 1971 på i alt ca. 175 000 m³, gikk 92 % til hagebrukssektoren, ca. 6 % til strø i landbruket og vel 2 % til anlegg. I tillegg hadde man en import på ca. 60 000 m³, som alt gikk til gartneri og hagebruk. Utover dette foregår det også en del uttak av torv direkte fra myra.

La oss i samme forbindelse nevne at eksporten av foredlede norske torvprodukter tilsvarer en råstoffmengde på ca. 30 000 m³ torv.

Tørrest mulig vare er ikke lenger noe kvalitetsstempel når det gjelder dyrkingstorv, men evnen til å holde på store vannmengder er fortsatt en viktig egenskap. Det har nemlig vist seg at forholdet mellom vann, luft og fast stoff er meget gunstig i de fleste torvarter brukt som vekstmedium.

Dyrkingstorv ferdig til bruk i bed eller benk har et vanninnhold på 80—85 %, beregnet som vekt av totalvekt. Det gir rom for nytenkning når det gjelder produksjonen av torv. Vanninnhold og vekt av torva spiller stor rolle i de forskjellige trinn av produksjonen, ikke minst ved lagerbehandling og forsendelse.

Dyrkingstorv som frembys på markedet viser store variasjoner, ikke bare i torvart og omdanningsgrad, men også i vanninnhold og pressingsgrad.

I 1968 tok derfor Myrselskapet initiativet til et samarbeid mellom interesserte parter til å klargjøre begrepene, — at vi dresserer oss til å bruke samme språk når vi snakker om dyrkingstorv. Dette samarbeidet har resultert i Norsk Standard 2891 for *Dyrkingstorv, varedeklarasjon, pakking og merking*. Blir alle pakninger merket etter denne standarden, vil kjøperen kunne vurdere innholdet uten å måtte gå til prøvedyrking eller liknende.

Behovet for dyrkingstorv har vist seg stadig stigende og alle prognoser og vurderinger tyder på fortsatt økning i forbruket.